1955
అక్టోబర్, 11.

దాజీసాహెబ్ మానె మరియు ఇతరులు
వర్సెస్
శంకర్ రావు విఠల్ రావ్ మనే మరియు మరొకరు
[ఎస్. ఆర్. దాస్, యాక్టింగ్ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, వివియన్ బోస్, జగన్నాధదాస్, జాఫర్ ఇమామ్, మరియు చంద్రశేఖర అయ్యర్, న్యాయమూర్తులు.]

చట్టం:

భారత రాజ్యాంగం-ఆర్టికల్ లు 133 మరియు 135-దిగువ న్యాయస్థానం డిక్రీ రూ. 10,000 కంటే ఎక్కువ కానీ రూ. 20,000 లోపు విలువ చేసే ఆస్తులకు సంబంధించి – 8-11-1949- న ఉన్నత న్యాయస్థానం తిరస్కరించింది - ఉన్నత న్యాయస్థానం 1-10-1951న అప్పీలుకు అనుమతిని ఇచ్చింది-అత్యున్నత న్యాయస్థానంకు అప్పీల్ - సమర్థమైనదా- "అమలుచేయదగిన" పదం ఆర్టికల్ 135లో - నిర్మాణం.

ముఖ్య గమనిక:

అత్యున్నత న్యాయస్థానంకు ఈ అప్పీల్ , బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క స్థిరమైన ఆస్తులు నిర్దిష్ట స్వాధీనం కోసం దావాలో డిక్రీ తిరిగిపంపిన దాని నుండి వచ్చింది. విచారణలో 20-12-1946న న్యాయస్థానంలో దావా కొట్టివేసింది , రూ.10,000/- పైగా ఆస్తుల విలువను ఉంటుందని గుర్తించారు. వాది యొక్క దావా 8 నవంబర్, 1949న అనుమతిస్తూ ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ ఆమోదించబడింది. ఫెడరల్ న్యాయస్థానంకు అప్పీలుకు అనుమతి ఇవ్వాలని నిందితులు 6-1-1950 న ఉన్నత న్యాయస్థానంను ఆశ్రయించారు అది 1-10-1951న మంజూరు చేయబడింది.

నిర్ణయం కోసం ఉన్న ప్రశ్నలలో ఒకటి , రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133, ఈ కేసుకు వర్తించబడుతుంది మరియు అత్యున్నత న్యాయస్థానంకు అప్పీల్ చేయుటకు సమర్థత వున్నదా.

వివరించినది: ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క సివిల్ ప్రొసీడింగ్ లో ఏదైనా తీర్పు , డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వుపై అప్పీలు "భారతదేశం భూభాగంలో " స్పష్టంగా సంబంధించినందున ఆ ఆర్టికల్ 133 వర్తించదు.

యింకా వివరించినది: ఉన్నత న్యాయస్థానం , యొక్క డిక్రీ తేదీలో , ప్రతివాదులకు ఆస్తులు అవసరమైన విలువను కలిగి ఉన్నాయి మరియు ఫెడరల్ న్యాయస్థానంకు అప్పీల్ చేసే హక్కు ఉంది , 6-1-1950 న అప్పీలుకు అనుమతి ధ్రువీకరణ పత్రం మంజూరు చేయాల్సి ఉంది.

యింకా వివరించినది: రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 135, ద్వారా అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో అప్పీలు సమర్థమైనదని , వివాద విషయానికి సంబంధించి అధికార పరిధి మరియు అధికారాలు రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి ముందు ఫెడరల్ న్యాయస్థానం వెంటనే అమలు చేయాలి , ఉన్నత న్యాయస్థానం, దీనికి సంబంధించి దిగువ న్యాయస్థానం డిక్రీని రూ. 10,000 కంటే ఎక్కువ విలువైన ఆస్తులు రద్దు చేసిన డిక్రీ నుండి అప్పీళ్లను స్వీకరించడానికి మరియు వినడానికి ఒక ప్రస్తుత చట్టం కింద ఫెడరల్ న్యాయస్థానం అధికార పరిధికలిగి ఉంది.

ప్రతివాది కోసం ఈ విధంగా వాదించారు ఆర్టికల్ 135 కింద అధికార పరిధిని ఫెడరల్ న్యాయస్థానం ముందు దావా నిజంగా పెండింగ్‌లో ఉంటే మాత్రమే ఫెడరల్ న్యాయస్థానం ఉపయోగించుకోవచ్చు మరియు అది అప్పీల్ అంగీకరించబడే వరకు పెండింగ్‌లో ఉందని చెప్పలేము ఉత్తర్వు 45 ప్రకారం సివిలు విచారణ స్మృతి చాలా కుదించినది మరియు పూర్తి మరియు సరైన పరిధిని , ఆర్టికల్‌లోని 'అమలు చేయగల' అనే పదానికి అర్థం ఇవ్వదు.

తీర్పు:

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం.92/1953.

చేయడం, అసలు డిక్రీ నంబర్ 195/1947 నుండి ప్రత్యేక దావా నం.78/1945 లో షోలాపూర్ న్యాయస్థానం లోని సీనియర్ డివిజన్ సివిల్ న్యాయమూర్తి తేది 20 డిసెంబర్, 1946 నాటి తీర్పు మరియు డిక్రీ, సివిలు విచారణ స్మృతి విభాగం 110 కింద అప్పీల్ చేయబడింది.

అప్పీలుదారుల కోసం *సి.కె. దాఫ్తరీ, సొలిసిటర్-జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా (ఆర్.ఎ. గోవింద్,* అతనితో).

ప్రతివాదుల కోసం *జె.బి.దాదాచాంజీ, శ్రీ నారాయణ్ ఆండ్లే* మరియు *రాజిందర్ నారాయణ్.*

1955, అక్టోబరు, 11న న్యాయస్థానం తీర్పు వెలువరిచినవారు.

చంద్రశేఖర అయ్యర్ న్యాయమూర్తి.–ఈ అప్పీల్ కొన్ని స్థిరాస్తులను స్వాధీనం చేసుకునే దావాలో బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తిరిగి పంపిన డిక్రీ నుండి వచ్చినది , దీనిని సివిల్ న్యాయమూర్తి, సీనియర్ డివిజన్ షోలాపూర్ కొట్టివేసింది. ఆస్తుల విలువ రూ.10.000 పైగా ఉంటుందని గుర్తించారు.

అసలు డిక్రీ 20-12-1946. 8-11-1949న వాది దావాను ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ ద్వారా అనుమతించింది. ప్రతివాదులు 6-1-1950న ఫెడరల్ న్యాయస్థానంకు అప్పీల్ చేయడానికి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. దావా సమయంలో మరియు అప్పీల్‌లో డిక్రీ ఆమోదించబడిన తేదీలో దావాకు సంబంధించిన ఆస్తి విలువను కనుగొన వలసిందిగా విచారణ న్యాయస్థానంను ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశించింది. 22-1-1951న దిగువ న్యాయస్థానం పైన పేర్కొన్న విధంగా విలువను నిర్ధారించింది. ఉన్నత న్యాయస్థానం 1-10-1951న అప్పీలుకు అనుమతిని మంజూరు చేసింది , అటువంటి అనుమతి మంజూరుపై వాది లేవనెత్తిన అభ్యంతరాలను రద్దు చేసింది.

ఈ అప్పీల్ యొక్క నిర్వహణ సామర్థ్యాన్ని ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది శ్రీ దాదాచాంజీ కొంత సుదీర్ఘమైన వాదనలో మా ముందు ప్రశ్నించారు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133 కేసుకు వర్తిస్తుందని మరియు విలువ రూ. 20,000/- లోపు, ఎలాంటి అప్పీల్‌ను స్వీకరించలేరు. ఈ వాదన సరియైనదేనా అని మనం పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.

ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ తేదీలో , ప్రతివాదులు ఫెడరల్ న్యాయస్తానంకు అప్పీల్ చేసే హక్కును కలిగి ఉన్నారు , ఎందుకంటే ఆస్తులు అవసరమైన విలువను కలిగి ఉన్నాయి మరియు 6-1-1950న వారు అప్పీల్ చేయడానికి అనుమతి ధృవీకరణ పత్రాన్ని కోరారు, అది తప్పక మంజూరు చేయాల్సి ఉంది. భారతదేశానికి తుది అధికార పరిధి అత్యున్నత న్యాయస్థానంను ఏర్పాటు చేయడానికి రాజ్యాంగం 26-1-1950 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది. ఫెడరల్ న్యాయస్థానం రద్దుతో నిస్సందేహమైన హక్కు వుండటం నశిస్తుందా? పెండింగ్‌లో ఉన్న విషయాలను పరిష్కరించడానికి లేదా అప్పీళ్లను దాఖలు చేయడానికి దాని స్థానంలో ఎటువంటి ఫోరమ్‌ను భర్తీ చేయకుండా అప్పీల్ కొరకు ఉన్న న్యాయస్థానం పూర్తిగా రద్దు చేయబడితే, నిస్సందేహమైన హక్కు నశిస్తుంది. అందువల్ల మనము పరిశీలించాల్సినది , అత్యున్నత న్యాయస్థానంను తీసుకొచ్చిన రాజ్యాంగం ఉన్నత న్యాయస్థానం తిరిగిపంపిన డిక్రీ నుండి అప్పీల్ కోసం ఏదైనా నిబంధన రాజ్యాంగ తేదీకి ముందు , రూ. 10,000 విలువ గల ఆస్తులకు సంబంధించి మరియు అంతకంటే ఎక్కువ చేస్తుందో లేదో పరిశీలించడానికి మరియు విచారణలు అత్యున్నతన్యాయస్థానం ద్వారా జరుగుతున్నాయా.

ఆర్టికల్ 135 ఈ షరతులలో ఉంది:-

"చట్టం ద్వారా పార్లమెంటు అందించే వరకు , ఫెడరల్ న్యాయస్థానం ద్వారా అధికార పరిధి మరియు అధికారాలు ఉపయోగించగలిగితే , ఆర్టికల్ 133 లేదా ఆర్టికల్ 134 యొక్క నిబంధనలు వర్తించని ప్రస్తుతం ఉన్న ఏదైనా చట్టం ప్రకారం ఈ రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి ముందు , వెంటనే ఏదైనా విషయానికి సంబంధించి అత్యున్నతన్యాయస్థానంకు అధికార పరిధి మరియు అధికారాలు ఉంటాయి.

ఆర్టికల్ 133 క్రింది విధంగా నడుస్తుంది:-

"(1) ఉన్నత న్యాయస్థానం ధృవీకరిస్తే , భారత భూభాగంలోని ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క సివిల్ ప్రొసీడింగ్ లో ఏదైనా తీర్పు , డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వు నుండి అత్యున్నత న్యాయస్థానంకు అప్పీల్ ఉంటుంది-

(ఎ) మొదటి పర్యాయ న్యాయస్థానంలో వివాదానికి సంబంధించిన అంశం మొత్తం లేదా విలువ మరియు అప్పీలుపై ఇప్పటికీ వివాదంలో ఉంది మరియు అది ఇరవై వేల రూపాయల కంటే తక్కువ కాదు లేదా పార్లమెంటు ద్వారా దాని తరపున పేర్కొనబడిన ఇతర మొత్తం చట్టం ద్వారా; లేదా

(బి) తీర్పు, డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వు ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా కొంత క్లెయిమ్ లేదా అటువంటి మొత్తం లేదా విలువ యొక్క ఆస్తికి సంబంధించిన ప్రశ్నలను కలిగి ఉంటుంది; లేదా

(సి) ఈ కేసు అత్యున్నతన్యాయస్థానంకు అప్పీల్ చేయడానికి తగినది;

మరియు, అప్పీల్‌లో కొంత చట్టపరమైన గణనీయమైన ప్రశ్న ఉందని ఉన్నత న్యాయస్థానం మరింత ధృవీకరిస్తే, ఉప నిభందన (సి) లో ప్రస్తావించబడిన దావా కాకుండా ఏదైనా దావాలో వెంటనే దిగువ న్యాయస్థానం నిర్ణయాన్ని అప్పీల్ చేసిన తీర్పు, డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వు ధృవీకరిస్తుంది.................."

ఈ "విషయానికి" ఆర్టికల్ 133 వర్తించదని సహేతుకంగా స్పష్టంగా ఉంది. భాష భావి , మరియు తీర్పు, డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వు దీని నుండి అప్పీల్ తీసుకోవలసి ఉంటుంది , ఇది భారతదేశ భూభాగంలోని ఒక ఉన్నత న్యాయస్థానం- అది రాజ్యాంగం ప్రకారం స్థాపించబడిన ఉన్నత న్యాయస్థానం. భారతదేశ భూభాగం రాష్ట్రాల భూభాగాన్ని కలిగి ఉంటుంది. అధికరణం ఉండాలని 214 వ ఆర్టికల్ చెబుతోంది. ప్రతి రాష్ట్రానికి సంబంధించిన న్యాయస్థానం మరియు దానిలోని నిభందన (2) ప్రకారం "ఈ రాజ్యాంగం ప్రారంభం కావడానికి ముందు వెంటనే ఏదైనా ప్రావిన్స్‌కు సంబంధించి

అధికార పరిధిని అమలు చేసే ఉన్నత న్యాయస్థానం సంబంధిత రాష్ట్రానికి ఉన్నత న్యాయస్థానంగా పరిగణించబడుతుంది". రాజ్యాంగానికి ముందు ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు రాజ్యాంగం తర్వాత ఉన్నత న్యాయస్థానంను ప్రాంతీయ ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంగా మాట్లడవచ్చు. భారత భూభాగంలో ఉన్న ఉన్నత న్యాయస్థానం అంటే రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం , మరియు ఆర్టికల్ 133 అటువంటి ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క సివిల్ ప్రొసీడింగ్‌లో ఏదైనా తీర్పు , డిక్రీ లేదా తుది ఉత్తర్వుపై అప్పీల్‌లను అందిస్తుంది.

ఆర్టికల్ 133 వర్తించనప్పటికీ, రాజ్యాంగం ప్రారంభానికి ముందు ఫెడరల్ న్యాయస్థానం ద్వారా ఏ అధికార పరిధి మరియు అధికారాలు ఉపయోగించబడతాయో మనం ఇంకా చూడాలి. ప్రివీ కౌన్సిల్ యొక్క అధికార పరిధిని నిర్వచించే మునుపటి చట్టాలను మరియు ఫెడరల్ న్యాయస్థానంను స్థాపించే భారత ప్రభుత్వ చట్టం , 1935 మరియు పరిమిత అధికార పరిధిని అందించడం గురించి వివరంగా ప్రస్తావించడం అనవసరం. అప్పటి చట్టం ప్రకారం , రూ.10,000/- కంటే ఎక్కువ విలువైన ఆస్తులకు సంబంధించిన దిగువ న్యాయస్థానం డిక్రీని రద్దు చేసిన ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ నుండి అప్పీళ్లను స్వీకరించడానికి మరియు విచారించడానికి ఫెడరల్ న్యాయస్థానంకు అధికార పరిధి ఉందని ఎత్తి చూపడం సరిపోతుంది. బాధిత పక్షానికి ఒక ప్రత్యేక అనుమతి మంజూరు చేయకుండానే దాని ముందు వెళ్లే హక్కు ఉంది. ఫెడరల్ న్యాయస్థానం ఏ అధికార పరిధిని "సాధించదగినది" అనే అంశం.ఫెడరల్ న్యాయస్థానంలో వాస్తవంగా పెండింగ్‌లో ఉన్నట్లయితే మాత్రమే ఇది "సాధించదగినది" అని మరియు సివిలు విచారణ స్మృతి యొక్క ఉత్తర్వు 48 ప్రకారం అప్పీల్ అంగీకరించబడినట్లు ప్రకటించబడే వరకు అది పెండింగ్‌లో ఉందని చెప్పలేము. వ్యాసంలోని "అమలు చేయడం" అనే పదానికి పూర్తి మరియు సరైన పరిధిని కలిగిఉంది. పెండింగ్‌లో ఉన్న అంశాలు ఆర్టికల్ 374 (2) కింద పరిష్కరించబడతాయి మరియు ఆర్టికల్ 135 లోని నిబంధనలకు మనం కొంత అర్థం ఇవ్వాలి. ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ ఉనికిలోకి వచ్చిన వెంటనే , దాని నుండి అప్పీల్‌ను భరించే అధికార పరిధి ఫెడరల్ న్యాయస్థానం డిక్రీ అమలు చేయదగినదిగా మారింది, భద్రత మరియు జమకు సంబంధించి కొన్ని షరతులు పాటించబడితే, అవి మా ప్రస్తుత ప్రయోజనం కోసం సరిపోవు.

1951లో సవరించబడిన చట్టాల క్రమము యొక్క అనుసరణ , 1950 యొక్క 20 వ పేరాకు ఇక్కడ ప్రస్తావించబడింది, ఇది అందిస్తుంది-

"ఈ ఉత్తర్వులోని ఏదీ మునుపటి అమలును ప్రభావితం చేయదు , లేదా ప్రస్తుతం ఉన్న ఏదైనా చట్టం లేదా ఏదైనా దాని కింద సక్రమంగా చేసిన లేదా ఏదైన హక్కు , ప్రత్యేక హక్కు, బద్దుడై ఉండుట లేదా

బాధ్యత అటువంటి చట్టం కింద ఇప్పటికే సంపాదించిన , సంపాదించివున్న లేదా పొందిన బాధ్యత.........."

ఈ ఆర్డర్ విభాగం 110 ద్వారా , సివిలు విచారణ స్మృతి కొత్త పరిస్థితికి అనుగుణంగా మార్చబడింది, అయితే దాని విలువకు సంబంధించిన అవసరం 10,000 నుంచి 20,000 వరకు పెంచింది. అందించిన విషయం ఏమిటంటే , ఈ అనుసరణ ఇప్పటికే పొందిన అప్పీల్ హక్కును ప్రభావితం చేయదు.

ప్రతివాదులు కోరిన వాదనకు మేము అంగీకరిస్తే , మేము పెద్ద సంఖ్యలో అప్పీళ్లను పూర్తిగా మూసివేస్తాము, ఇక్కడ పార్టీలకు రాజ్యాంగం కంటే ముందు ఫెడరల్ న్యాయస్థానంకు వెళ్లడానికి స్వయంచాలకంగా హక్కు ఉంది మరియు మేము దానిని వారి నుండి తీసివేయాలి. ఫెడరల్ న్యాయస్థానం స్థానంలో, అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఉనికిలోకి వచ్చినందున వారి స్వంత తప్పు లేదు. అనివార్యమైతే తప్ప, అటువంటి ఫలితానికి దారితీసే రాజ్యాంగంలోని నిబంధనల యొక్క వివరణ లేదా నిర్మాణం నివారించబడాలి. ***గుండపునీడి వీరన్న మరియు మరో ముగ్గురు వర్సెస్ గుండపునీడి చిన వెంకన్న మరియు మరో ఏడుగురు ఐఎల్ ఆర్ [1953] మద్రాసు 1079*** ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ మరియు అప్పీలుకు అనుమతి కోసం దరఖాస్తు రెండూ దావా లో మద్రాసు ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క ఫుల్ బెంచ్ నిర్ణయం , రాజ్యాంగం అమలు వచ్చిన తర్వాత. సివిలు విచారణ స్మృతి విభాగం 110 కింద అప్పీలు చేసుకునే హక్కు ఉన్న అన్ని విషయాలలో రాజ్యాంగానికి ముందు దాఖలైన అన్ని దావాలకు సంబంధించి అది కొనసాగుతుందా అనేది ఇప్పుడు నిర్ణయం తీసుకోలేని ప్రశ్న.

మెరిట్‌ల ప్రకారం, అప్పీల్‌పై ఎదురించిటకు సాధ్యం కాదు.

విచారణ న్యాయమూర్తి యొక్క తీర్పు యొక్క ప్రారంభ భాగంలో కుటుంబ వంశపారంపర్య వృక్షం ఇవ్వబడిన *సంగం* ఆస్తులు మరియు పేట వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తులుగా వర్ణించబడే వాటిని కలిగి ఉంది మరియు అవన్నీ *వాటన్* స్వభావం కలిగి ఉన్నాయి. సంగం భూములు యశ్వంత్ రావు (పాండురంగారావు కుమారుడు) ప్రాతినిధ్యం వహించిన పెద్ద శాఖ ద్వారా రేఖీయ ఆదిమ హక్కు ద్వారా ఆధీనంలో ఉన్నాయి. నవంబర్ 1924 లో యశ్వంత్ రావు మరియు అతని భార్య తారాబాయి మరణించినప్పుడు, ఈ ఆస్తులు వాది శంకర్ రావు శాఖకు తదుపరి సీనియర్‌గా వెళ్లాయి. పేట వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తులను నర్సింగరావు , విఠల్‌రావు, కృష్ణారావు అనే నాల్గవ సోదరుడు శ్యామరావుకు

మతిస్థిమితం లేకపోవడంతో మూడు షేర్లలో ఉంచారు. 1, 2, 3 ప్రతివాదులు కృష్ణారావు శాఖకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. యశ్వంత్ రావు మరణానంతరం , ప్రతివాదులు I మరియు 2 తాత అయిన లక్ష్మణ్ రావు, సంగంలో ఇనామ్‌దార్ హక్కుపై సంగం ఆస్తులు, పేట వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తులు మరియు నగదు ఆదాయానికి తానే సమీప వారసుడని డిక్లరేషన్ (ప్రకటన) కోసం దావా నం. 1064/1925 దాఖలు చేశారు. అతను మరణించిన యశ్వంత్ రావు యొక్క సమీప వారసుడని డిక్లరేటరీ డిక్రీని పొందాడు మరియు డిక్రీలోని షెడ్యూల్ బి లో పేర్కొన్న ఇనాం ఆదాయం మరియు సంగం భూములు మినహాయించి, అనారోగ్య ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకునే హక్కు అతనికి ఉంది. అదే గ్రామంలో ఉన్న ఆస్తి యొక్క అంశం మరియు షెడ్యూల్ జి లో పేర్కొనబడింది. మినహాయించబడిన అంశాలకు సంబంధించి , శంకర్ రావు , మొదటి ప్రతివాది , (ప్రస్తుత దావాలో వాది) వారసుడిగా నిర్ధారించబడింది. ఉన్నత న్యాయస్థానంకు అప్పీల్‌పై, సబార్డినేట్ న్యాయమూర్తి డిక్రీ ధృవీకరించబడింది , నెవారే, తంబురే మరియు లింబగావ్ మూడు గ్రామాల నగదు భత్యం మినహా, శంకర్ రావుకు చెందినదిగా ప్రకటించబడింది.

డిక్రీ అనేది డిక్లరేటరీ డిక్రీ మాత్రమే కాబట్టి , మహలుంగ్, లవంగ్ మరియు వఫేగావ్‌లోని పేట , వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి లక్ష్మణరావు కుమారుడు నారాయణరావు తాజా దావా వేయవలసి వచ్చింది. ఇది 1936 నాటి సివిల్ దావా నెం. 2148. కొంత నగదు మరియు కొన్ని ఆభరణాలు మరియు బట్టల విలువ మొదలైనవాటిని కూడా స్వాధీనం చేయాలని కోరింది. ఈ దావాను శంకర్ రావు ప్రతిఘటించారు మరియు క్లెయిమ్ చేసిన ఆస్తులకు బదులుగా అతని ప్రధాన విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే, సంగం వద్ద పెద్ద సంఖ్యలో భూములు వాస్తవానికి వాది శాఖకు ఇవ్వబడ్డాయి మరియు ఆ ఆస్తులను తిరిగి ఇవ్వకపోతే , వాది వేలపూర్ మహల్ ఆస్తులను తిరిగి పొందేందుకు దావా వేయలేరు. దావా రాజీ డిక్రీతో ముగిసింది. శంకర్ రావు ఖర్చులు మరియు మెస్నె లాభాలతో పాటుగా భూమిని యజమానిగా వాదికి అప్పగించాలి మరియు వాది మిగిలిన క్లెయిమ్‌ను విడిచి పెట్టాలి. "ప్రతివాది తన వ్రాతపూర్వక ప్రకటనలోని అన్ని వివాదాలను విడిచిపెట్టాడు" అని డిక్రీ పేర్కొంది.

డిక్రీ ప్రకారం వెలాపూర్ మహల్ ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకున్న తర్వాత , వాది శంకర్ రావు , ప్రతివాదులు I మరియు 2 సంగం భూములను తమ తాతకు నిర్వహణకు బదులుగా ఇచ్చారని ఆరోపిస్తూ తన మునుపటి లిఖితపూర్వక ప్రకటనలో పేర్కొన్న వాటి నుండి స్వాధీనం చేసేందుకు ఈ దావాను తీసుకు వచ్చారు. వాది క్లెయిమ్ చేసిన సంగంలో వున్నటువంటి భూముల తమ పూర్వీకుడైన కృష్ణారావుకు పూర్తిగా 1867 నాటి దస్తావేజు ప్రకారం ఇచ్చారని , అప్పటి నుంచి తాము వాటి యజమానులుగా అనుభవిస్తున్నామని ప్రతివాదులు సమాధాన మిచ్చారు. 1867 నాటి పట్టా ప్రకారం భూములను

కృష్ణారావుకు నిర్వహణకు కోసం ఇచ్చారనే ఫిర్యాది కేసు నిరాధారమని గుర్తించిన సివిల్ న్యాయమూర్తి ఫిర్యాది దావాను కొట్టి వేశారు . కానీ శంకర్ రావు (వాది) చేసిన అప్పీల్‌పై ఉన్నత న్యాయస్థానం 1867 నాటి దస్తావేజును పూర్తి యజమానిగా పరిగణించే ఈ డిక్రీని రద్దు చేసింది కృష్ణారావుకు యాజమాన్యం బదలాయించ బడలేదు మరియు అప్పటికి తనఖా కింద ఉన్న పేట వేలాపూర్ మహల్ భూములను కృష్ణారావు స్వాధీనం చేసుకునేంత వరకు సంగం భూముల్లో పేర్కొన్న అంశాలు తాత్కాలికంగా మరియు షరతులతో అతనికి అందించబడ్డాయి.

మేము దస్తావేజును నిశితంగా పరిశీలించాము మరియు అప్పీల్‌పై వివేకవంతులైన న్యాయమూర్తులు తీసుకున్న అభిప్రాయానికి ఎటువంటి అధికారం కనుగొనబడలేదు. దస్తావేజు ఎగ్జిబిట్ నెం.35, మరియు ఇది పేపర్ పుస్తకంలోని 63 వ పేజీలో ముద్రించ బడింది. అనువాదం యొక్క ఖచ్చితత్వం అంగీకరించబడింది. 1 నుండి 3 వరకు ప్రతివాదుల పూర్వీకుడైన చివరి శాఖకు చెందిన కృష్ణారావుకు అనుకూలంగా మొదటి శాఖకు చెందిన నర్సింగరావు దీనిని అమలు చేశారు. పఠించన తరువాత కృష్ణారావుకు ఆదాయములో మూడొంతుల వాటా , పేట వేలాపూర్ మహల్ వద్ద దేశ్ ముఖి కుటుంబానికి చెందిన అద్దె దక్కిందని, ఇది ఇలా చెబుతుంది,

".......... ఆ మహల్ భూమికి బదులుగా మరియు మేము మీకు ఇచ్చిన హక్దారీ హక్కుల నగదు భత్యానికి సంబంధించి ఈ మహల్‌లోని 1/3 వంతు భూమికి సంగం గ్రామం నుండి కింది భూములు వడిల్కి హక్కు (ప్రైమోజెనిచర్ హక్కు) ద్వారా మాతో కొనసాగుతోంది".

దస్తావేజు ప్రాంతాలు , అంచనా మరియు సరిహద్దుల వారీగా అంశాలను నిర్దేశిస్తుంది , ఆపై కొనసాగుతుంది:

"ఈ మహల్ నుండి మొత్తం ఆదాయానికి బదులుగా మేము మీకు మొత్తం 6 నంబర్లు ఇచ్చాము. ఇప్పుడు, పేర్కొన్న భూమిలో ఐదున్నర పావ్‌లు ప్రస్తుతం మీ వహివత్ లో ఉన్నాయి మరియు మిగిలిన భూమి మీ వాహివాట్‌కి ఇవ్వాల్సి ఉంది , కానీ మేము గతంలో ఈ గ్రామాన్ని రామచంద్ర పాండురంగ్ దేశ్‌పాండే కి తనఖా పెట్టాము , ఈ రోజు మీ వహివాట్‌లో 5 'పావ్‌ల' భూమి +లో లేదు. అందువల్ల 6 సంవత్సరాల గడువు ముగిసిన తర్వాత , మీరు తనఖా కాలాన్ని కొనసాగించవచ్చు. భూమి యొక్క మొత్తం వహివత్ పై న పేర్కొన్న విధంగా మీకు అనుకూలంగా వ్రాతపూర్వకంగా ఎటువంటి అడ్డంకులు లేకుండా ఆమోదించబడింది. పైన పేర్కొన్న భూమిపై మాకు వారసత్వ హక్కు లేదు".

అదే గ్రామస్థులలో బహిరంగ ప్రదేశంలో, పూర్తి చేసిన వ్యక్తి నివాసం చేసిన నిబంధనతో దస్తావేజు ముగుస్తుంది: ఇది ఇంకా పేర్కొంది:

"...... వెలాపూర్ కస్బాలో నాలుగు దుకాణాలు మరియు ఒక వాడా ఉన్నాయి , అందులో మూడింట ఒక వంతు వాటా మీ వాటాకు కేటాయించబడింది, దానిపై మాకు ఎటువంటి వారసత్వ హక్కు లేదు".

పేట వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తుల్లో కృష్ణారావు శాఖలో మూడో వంతు వాటా నరసింగరావు వద్దే ఉందని, దానికి బదులు కృష్ణారావుకు సంగం ఆస్తులలోని ఆరు అంశాలు ఇచ్చారని , ఆ మొత్తం అప్పటికి కుదరదని ఈ పత్రం ద్వారా స్పష్టమవుతోంది. ఆ తేదీ నుండి ఆరు సంవత్సరాలు గడిచిన తర్వాత గడువు ముగియాల్సిన భూములలో కొంత భాగంపై తనఖా ఉన్నందున అతని స్వాధీనం మరియు నిర్వహణకు అప్పగించ బడుతుంది. తనఖాగా పేర్కొన్న భూములు సంగం భూములు , ఉన్నత న్యాయస్థానం తప్పుగా భావించిన పేట వేలాపూర్ మహల్ భూములు కాదు. కృష్ణారావుకు మెయింటెనెన్స్ కోసం ఇచ్చిన ఆస్తుల గురించి ఖచ్చితంగా ఏమీ చెప్పలేదు. మరో వైపు, రెండు ప్రదేశాలలో వారసత్వ హక్కును వదులుకున్నట్లు మేము కనుగొన్నాము. వాస్తవానికి, వాది యొక్క ఈ దావా విచారణ న్యాయమూర్తి ముందు ఇవ్వబడింది. ఆస్తుల మార్పిడి జరిగిన మాట వాస్తవమే , అయితే అది తాత్కాలికంగా లేదా షరతులతో కూడు కున్నదని న్యాయమూర్తుల అభిప్రాయాన్ని సమర్థించాల్సిన అవసరం లేదు , వేలాపూర్ మహల్ ఆస్తులు స్వాధీనం మరియు నిర్వహణలోకి వెళ్ళినప్పుడు సంగం భూములను తిరిగి ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. కృష్ణారావు శాఖకు చెందినవారు. అటువంటి ఏర్పాటు సూచించ బడిందని చెప్పడం దస్తావేజు యొక్క సాధారణ నిబంధనలను విస్మరించడమే.

ఇప్పుడు వివాదంలో ఉన్న ఆస్తులు దస్తావేజు ద్వారా కవర్ చేయబడిన అంశాలు. మునుపటి రెండు వ్యాజ్యాలకు సంబంధించిన అంశాన్ని వారు రూపొందించలేదు. 1867 నుండి, ఎగ్జిబిట్ నంబర్ 35 తేదీ నుండి వారు ఎల్లప్పుడూ ప్రతివాదుల శాఖ యజమానులుగా ఆధీనంలో ఉన్నారు. 1925 మరియు 1936 నాటి దావాల ముందు మరణించిన యశ్వంత్ రావు విడిచిపెట్టిన ఆస్తులకు ప్రతివాదుల శాఖ వారసుడు అనే ప్రాతిపదికన కొనసాగిందని కూడా గుర్తుంచుకోవాలి.

చర్చ లేదా నిర్ణయం కోసం తలెత్తే ప్రశ్న మరొకటి లేదు. దానితోపాటు 1867 నాటి దస్తావేజు ద్వారా కవర్ చేయబడిన దావా ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవాలని వాది యొక్క వాదన పూర్తిగా

నిరాధారమైనదని విచారణ న్యాయమూర్తి నిర్ణయం సరైనదేనని.   ఉన్నత న్యాయస్థానం డిక్రీ రద్దు చేయబడింది మరియు విచారణ న్యాయమూర్తి ప్రతివాదులకు వాది చెల్లించాల్సిన ఖర్చులతో పునరుద్ధరించబడుతుంది.